Adobe® Photoshop® Lightroom® digitális képkidolgozás fotósoknak

Adobe Photoshop Lightoom Classic és CC alapján

ADOBE® PHOTOSHOP® LIGHTROOM® – DIGITÁLIS KÉPKIDOLGOZÁS FOTÓSOKNAK

©2019 Perfact-Pro Kft. ISBN 978-963-9929-52-4

Minden jog fenntartva!

A könyvben található képek, beleértve a borítót is, szerzői jogvédelem alatt állnak, a szerző tulajdonát képezik. Bármilyen másolás, sokszorosítás, illetve adatfeldolgozó rendszerben történő tárolás a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül tilos. Az itt közölt információk kizárólag az olvasó személyes használatára készültek. Jelen mű felhasználása más könyvekben, kereskedelmi szoftverekben, adatbázisokban csak a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulásával lehetséges.

A szerző és a kiadó a tőle elvárható legnagyobb gondossággal járt el a könyv és a programok készítése során. A könyvben, illetve a programokban található esetleges hibákért, használatukból eredő esetleges károkért sem a szerző, sem a kiadó nem vállal semminemű felelősséget.

Minden más védjegy a jogokkal rendelkező tulajdonát képezi.

Szerző: Baráth Gábor Nyelvi lektor: Juhász Péter Tördelés: Fontoló Stúdió

Nyomta és kötötte: Aduprint Kft. Felelős vezető: Tóth Zoltán

Felelős kiadó a Perfact-Pro Kft. ügyvezető igazgatója. Kiadóvezető: Tóth Sebestyén

> info@perfact.hu www.perfactkiado.hu

Ahhoz magának oda kell ülni. Nem belenézni a Leicával a tükörbe, hanem odaülni elé. Pucéran. De mondok mást. Nem a székre kell odaülni. Hanem bele abba, aki ott ül a széken. Az ő szemével nézni a lencsébe. Meg az ő fülével hallani, hogy húzza ki magát.

– Bartis Attila: Vége (részlet)

BEVEZETŐ

Ez a negyedik, az Adobe Photoshop Lightroom (vagy most már csak Adobe Lightoom) használatáról írt könyvem. A legutóbbi kötet megjelenése óta sok minden megváltozott, mind a program felépítésében és funkcionalitásában, mind a könyv szerkesztésében. Ebben az átdolgozott, megnövelt terjedelmű könyvben megpróbáltam egyesíteni az első két változat jó tulajdonságait, és amellett, hogy konkrét példákon keresztül megmutatom neked, hogyan tudod a programot a legegyszerűbben használni, tippeket adok arra, hogyan optimalizálhatod a saját munkafolyamatodat, valamint igyekszem bemutatni a lehető legtöbb alternatív felhasználási lehetőséget. Időközben megjelent a régi, nagy tudású Lightroom Classic mellett egy modern, feltörekvő, felhős működésre optimalizált programcsomag, a Lightroom CC, aminek egy teljes új részt szenteltem a könyvben.

Ha most ismerkedsz a programmal, akkor a legjobban teszed, ha végigrágod magad a könyvön az elejétől a végéig. Ha így haladsz, megmutatom, hogy mit kell beállítani a programban a használatbavételkor, hogyan tudsz divatos hatásokat egyszerűen és gyorsan elérni, és hogyan tudod

a munkádat prezentálni, egyszóval mindent – de mindent –, amire szükséged lehet a digitális fotóid kezelésekor. Elvégre a Lightroom egy fotósmunkafolyamat-támogató szoftver – hogyan is lehetne jobban megtanulni, mint a munkafolyamaton lépésről lépésre végighaladva.

Ha azonban úgy tartja kedved, vagy járatos vagy a program kezelésének alapjaiban – mondjuk, mert olvastad valamelyik régebbi, az Adobe Photoshop Lighroomról szóló kötetemet –, fellapozhatod a könyvet bármelyik fejezetnél, és végigkövetheted, hogy az adott kép elkészítéséhez vagy közzétételéhez pontosan milyen lépéseket kell végrehajtanod.

A SZERZŐ EGYÉB MŰVEI

Adobe Photoshop Lightroom 2 fotósoknak – Kézikönyv Mactértem – Windowsról Mac OS X-re váltóknak Az iPhone könyv – Eszköz, ami mindent megváltoztatott! A GIMP könyv Adobe Photoshop Lightroom 4 fotósoknak Adobe Photoshop Lightroom fotózáshoz

HOGYAN HASZNÁLJAM A KÖNYVET?

Ha már itt tartunk, ez a könyv nem krimi, szóval, nem történik semmi, ha egyes részeket kihagysz belőle, esetleg a végén kezded – inkább már most elárulom, hogy a kertész a gyilkos. Igazából nem is a kertész, hanem A. Kertész. De félre a tréfát – főleg, hogy ez csak ilyen fotós és nagyon rossz vicc volt –, a könyv szerkesztése nem véletlen. Ha még nem – vagy nem nagyon – használtad a Lightroomot, vagy most kezdesz komolyabban foglalkozni a fotózással, javaslom, hogy kezdd az elején, nézd át a rövid elméleti megalapozást az 1. részben, állíts be a program felületén mindent, amit érdemesnek gondolsz (2. rész), eközben meg fogod ismerni a főbb kezelőfelületi elemeket és a működés logikáját. Ezek után folytasd a fotók importálásával (3. rész), és alakítsd ki a saját munkafolyamatodat. A következő, 4. részben megismerkedhetsz egy sor hasznos munkafolyamat-lépéssel, mint a fotók válogatása, valamint néhány alapvető képkidolgozási módszerrel és pár hasznos trükkel, amellyel egyedivé varázsolhatod a fotóidat. Az 5. részben találhatsz egy csomó mindent arról, hogyan tudod a munkádat bemutatni másoknak. Mielőtt azonban nekiesel a 4. és 5. résznek, érdemes ellenőrizned, hogy tisztában vagy-e az 1. részben leírtakkal. Ebben a könyvben külön részt szenteltem az Adobe Photoshop Lightroom CC felhővel kapcsolatos működésének (6. rész).

Ha azonban már nem új a Lightroom kezelőfelülete, és csak egypár tippet, trükköt szeretnél ellesni, bátran a megfelelő fejezethez lapozhatsz, tökéletesen érteni fogod, hogy mit kell tenned.

Ebből következően a könyvben egy csomó dolgot többször, több helyen is leírok.

Ez két ok miatt fontos. Egyrészt ismétlés a tudás anyja – vagyis ezeket a dolgokat, mint, mondjuk, azokat a billentyűkombinációkat, amelyek gyorsítják a mindennapi munkát, simán megjegyzed, mire a könyv végére érsz –, másrészt pedig ez segítség azoknak, akik csak egyes részeket – mondjuk, a női portré retusálásának rejtelmeit – szeretnék megismerni, így nekik nem kell összevissza lapozgatni a könyvben.

Azok számára, akiknek nem lenne elég a könyv tartalma, elhelyeztünk pár értékes tippet és trükköt tartalmazó bónuszt a kiadó honlapján (*http://www.perfactkiado.hu/mellekletek/*). Megtalálod itt többek között a gyorsbillentyűk listáját, fotókat, amikkel követheted a könyvben leírt lépéseket, és egypár, a képkidolgozásról és -bemutatásról szóló teljes fejezetet is.

Végezetül, a Lightroom – mint minden szoftver – folyamatosan fejlődik, változik, ezért könnyen lehetséges, hogy a könyvben látható egyes képernyőmentések nem egyeznek meg teljesen az általad látottakkal. A könyvben igyekszem a pontos leírásokon kívül értelmezni is az egyes folyamatokat, hiszen ha megérted, hogy mit miért csinálunk, sokkal könnyebben tudsz adaptálódni az adott helyzethez. Gondolj csak a híres svéd katonai mondásra, miszerint: ha a térkép és terep nem egyezik meg, érdemes a terepet figyelembe venni.

MÉG MIELŐTT...

Még mielőtt nekiesnénk a Lightroom használatának, át kell vennünk pár – főleg elméleti – dolgot. Ígérem, nem lesz hosszú, de mindenképp próbáld meg végigrágni magad rajta, mert sokat segít a továbbiak megértésében. Néhánynak közülük látszólag semmi köze a Lightroomhoz, de ne higgy a látszatnak: mindnek jó hasznát veheted a későbbiekben.

A Lightroomot fotósok bevonásával készítették, ami azt jelenti, hogy nem árt tisztában lenned pár, a fotózásban – akár a régebbi ezüstalapú analóg eljárások során – használt fogalommal. Persze nem lehetetlen a Világoskamrát (fordítsuk így a Lightroomot) sötét-kamra-ismeretek nélkül használni, de azért könnyebb, ha tudod, mit is jelentenek a kife-jezések.

De ne is szaporítsuk tovább a szót, következzen a lényeg!

1.1. MELYIKET VÁLASSZAM: LIGHTROOM CLASSIC VAGY LIGHTROOM CC?

Régen, amikor még a felhő az égen volt, és senki sem gondolt informatikára ezen szó hallatán, természetes volt, hogy a fotóinkat a merevlemezeinken tároljuk, hogy nekünk kell biztonsági mentéseket készítenünk róluk, ha nem szeretnénk egy villámcsapás vagy merevlemez-meghibásodás miatt elveszteni őket (ugye, neked is van biztonsági mentésed, kedves olvasó?) – na, akkor –, kezdetben volt a Lightroom.

Manapság ez a hozzáállás már egyáltalán nem menő, mindenki a felhőben (melynek a jelentése: az isten tudja, hol) tartja az adatait, leveleit, dokumentumait, zenéit és persze a fotóit, és a szolgáltatóra bízza, hogy ezek mindig mindenhonnan elérhetőek legyenek.

Az Adobe Photoshop **Lightroom Classic** ebből a szempontból a régi Lightroom folytatásának tekinthető, ami azt jelenti, hogy a fotók tárolása rád van bízva. Az Adobe ad az előfizetéshez egy kis felhőtárhelyet, ahova feltehetsz fotókat (amit szinkronizálhatsz a mobilodon futó Lightroom CC-vel) és egy Photoshop CC-hozzáférést is.

Ezzel szemben a **Lightroom CC**-előfizetéshez (amit használhatsz az asztali gépeden, mobilodon vagy akár egy böngésző segítségével is) közepesen sok (1 TB) tárhelyet kapsz, és mindaddig a felhőbe mentheted a fotóidat, amíg a tárhelyed el nem fogy. Az Adobe ad pár érdekes szolgáltatást ehhez az előfizetéshez, mint például a fotók mesterséges intelligencia segítségével történő automatikus címkézése (Adobe Sensei), és természetesen készítenek a fényképeidről biztonsági mentéseket is, viszont nem adnak Photoshop-előfizetést. Tárhelyet később is bármikor vásárolhatsz külön, ha a kezdeti mennyiség nem lenne elegendő.

Azt azonban érdemes tudni a választáshoz, hogy bár az Adobe a Lightroom CC folyamatos fejlesztését ígéri, a program funkcionalitásában sokkal inkább az igényes amatőrök kívánságait elégíti ki. Ha professzionális igényeid vannak, vagy már használtál régebbi Lightroomot a számítógépeden, azt javaslom, hogy inkább a Classicot válaszd.

Érdemes figyelembe venned azt is, hogy mekkora a fotótárad mérete, és mekkorára hízhat a közeljövőben, mert a plusztárhely meglehetősen sokba kerül (jelenleg minden plusz TB még egy előfizetés ára), vagyis 5 TB-os fotótár esetén 5 előfizetés árát fogod kifizetni.

Mi történik, ha elfogy a tárhely?

Először is, ahogy mondtam, bármikor vehetsz plusztárhelyet. Addig viszont minden fotó és a hozzájuk tartozó meta- és kidolgozási adat csak azon az eszközön lesz elérhető, ahol a fotót készítetted, vagy ahová letöltötted és kidolgoztad. Legegyszerűbben úgy képzelheted el, hogy onnantól az új fényképek tekintetében egy Lightroom Classicod van az asztali gépeden, és egy ingyenes Lightroom CC a mobilodon.

Mi történik, ha nem fizetek elő többé?

Ha úgy döntesz, hogy másik gyártó termékére váltasz, és nem fizetsz tovább az Adobenak, a Lightroom továbbra is el fogja érni a felhőben vagy lokálisan tárolt fotókat, látni fogsz minden változtatást, amit régebben csináltál, de nem leszel képes további módosításokra.

FONTOS: A licencfeltételekről és a csomagok pontos áráról érdeklődj egy magyar viszonteladónál!

1.2. MIRE JÓ A LIGHTROOM?

Az Adobe Photoshop Lightroom egy fotósoknak – vagyis neked – készült szoftver, amelynek segítségével egyrészt nyilvántarthatod és visszakeresheted a fényképeidet, másrészt a legtöbb utómunkát – vagy ahogy azt egy kedves fotós ismerősöm mondani szokta: adjusztálást – rendkívül gyorsan el tudod végezni.

Ki ne került volna már olyan helyzetbe, hogy egy régi képet kellett előkeresni, mondjuk, azért, mert egy fotópályázatra akarta beadni, vagy csak azért, mert az olyan jó kép volt a nagyiról? A régi időkben ilyenkor végig kellett nézni egy csomó indexképet, kikeresni hozzá a megfelelő filmtekercset – a legtöbbször az ember már azelőtt feladta, mielőtt elkezdte volna.

Gondolom, neked is van valamiféle rendszered, amely szerint elhelyezed a fájlokat a merevlemezen, ám kizárólag a mappa és a fényképet tartalmazó fájl neve alapján gyakorlatilag lehetetlen visszakeresni az adott képet. Több ezer fotó esetén az sem jöhet szóba, hogy egyenként nézegetjük meg őket. Ez az első pont, ahol a Lightroom borzasztó nagy segítséget tud nyújtani.

Az Adobe Photoshop Lightroomban minden egyes fotóhoz – a könyvtári katalóguscédulákhoz hasonlóan – úgynevezett metaadatokat rendelhetsz, amelyek segítségével később több szempont szerint is előkeresheted őket. Válogathatsz a legjobbnak ítélt fotók között, megkeresheted a nagyiról készülteket, kilistázhatod az egy földrajzi helyen (mondjuk, Budapesten) fotózott képeket – feltéve, hogy ezek az adatok szerepelnek a fényképhez csatolt metaadatok között.

Egy sor ilyen metaadat – az EXIF-információk – már a felvétel elkészítésekor automatikusan hozzácsatolódik a fotódhoz. Ilyenek az expozíciós adatok (rekesz, záridő, ISO-érték stb.), valamint a fényképezőgép adatai. Ha a fényképezőgép vagy okostelefon tartalmaz GPS-egységet, a felvétel készítése helyének GPS-koordinátáit is megtalálod az EXIFinformációk között.

Léteznek azonban olyan adatok, amelyeket nem lehet kiolvasni a képből – vagy legalábbis a gép nehezen boldogul velük –, úgymint: a modell neve, a cég, amelynek a megbízásából a fotót készítettük, vagy az, hogy nekünk személy szerint mennyire tetszik az adott felvétel. Ezeket, sajnos, mindenképpen neked kell megadnod, feltéve, hogy később rájuk akarsz keresni. A könyv 3. fejezetében részletesen leírom, hogy milyen metaadatokat érdemes megadni egy képhez, és hogy azokat hogyan tudod kezelni.

ADOBE® PHOTOSHOP® LIGHTROOM®

	🗘 Metadata	₩
	Baráth Gábor - CC	
	IMG_7791.JPG	
	2011-09-03 Lake Louise, Valley of Six Gla 3504 x 2336 3504 x 2336	
Date Time Original Date Time Digitized Date Time	2011.09.03. 18:43:14 2011.09.03. 18:43:14 2011.09.03. 18:43:14	
Exposure Focal Length Exposure Bias ISO Speed Rating Flash	1/125 sec at <i>f</i> / 8,0 17 mm 0 EV ISO 100 Did not fire	
	Aperture priority Average	

Talán még ennél is sokkal fontosabb, hogy mindazokat a dolgokat, amelyeket régen a sötétkamrában művelhettél egy fényképpel, azt a Lightroommal is meg tudod csinálni, csak sokkal egyszerűbben. (Azok számára mondom, akik nem láttak sötétkamrát: ez volt az a hely, ahol vörös fényben, mérgekkel bűvészkedve nyomatok készültek a negatívokról. Ott súlyos ára volt a hibázásnak: ha elrontottál valamit, elölről kellett kezdeni az egész folyamatot, nem létezett "visszavonás".) A 4. fejezet részletesen foglalkozik a különféle "adjusztálási" lehetőségekkel, és bemutatja, hogyan tudsz különféle feladatokat elvégezni a Lightroom segítségével. (A 4. részben röviden ismertetem, hogy milyen videószerkesztési lehetőségek vannak az Abobe Photoshop Lightroom Classicban, hiszen a legtöbb modern kamera már kitűnő minőségű mozgókép rögzítésére is alkalmas. Az erről szóló fejezetet megtalálod a kiadó honlapján a *http://www.perfactkiado.hu/ mellekletek/* oldalon.)

Szóval, a Lightroomban egyszerűen és biztonságosan kidolgozhatod a fényképeidet és videóidat, amelyeket majd különböző módokon tárhatsz a nagyérdemű elé. A Lightroom képes a fényképeidből nyomatot, fotókönyvet, egyszerű diaporámát és weblapot készíteni, de segítségével a kész műveket egyszerűen meg is oszthatod egy sor közösségi oldalon is, mint a Flickr vagy a Facebook. A könyv 5. fejezetében és az online mellékletben (*http://www.perfactkiado.hu/mellekletek/*) részletesen bemutatom ennek lehetőségeit.

Egy teljesen külön rész foglalkozik a könyv végén az Adobe különféle, fotósoknak szóló szolgáltatásainak lehetőségeivel, beleértve az Adobe Photoshop Lightroom CC funkcióit, melyekkel szerkeszthetjük a fotóinkat, bárhol is legyünk a világon.

Összefoglalva elmondható, hogy az Adobe Photoshop Lightroom egy fotósmunkafolyamat-támogató program, amelynek segítségével a kép készítésétől a bemutatásig a munkafolyamat minden lépése elvégezhető. A legújabb Adobe Photoshop Lightroom már képes az összes, fotósok számára fontos képkidolgozási lépés elvégzésére. Én magam nagyon ritkán használok más külső alkalmazást az egyes fotók szerkesztéséhez.

1.3. RONCSOLÁSMENTES SZERKESZTÉS

Mielőtt használatba vennéd a programot, fontos megértened, hogy az Adobe Photoshop Lightroom miben különbözik egy egyszerű képszerkesztő vagy a legtöbb másik fotósmunkafolyamat-támogató vagy RAW-kidolgozó alkalmazástól. A sok különbség közül a legfontosabb, hogy hiába keresed a **Save** (Mentés) parancsot.

Hogy is van ez? Nos, a megfejtés az Adobe Photoshop Lightroom koncepciójában rejlik. Ezt a koncepciót roncsolásmentes szerkesztésnek hívják, és a lényege rendkívül egyszerű. Amikor használatba veszed a programot, a Lightroom készít egy katalógusállományt, amelybe bejegyzi az általad importált képek fizikai helyét és az importáláskor rendelkezésre álló adatokat, mint például a kép elkészítésének ideje és egyéb EXIF-információk.

Nagyon fontos megérteni, hogy a Lightroom kizárólag azokat a képeket kezeli, amelyeket ténylegesen kijelölsz, és utasítod a programot, hogy ezekkel foglalkozzon. Minden olyan képet, amelyet a Lightroomban akarsz kezelni, importálnod kell a katalógusba, vagyis meg kell mondanod a Lightroomnak, hogy hol található a merevlemezen. Ennek a folyamatnak a menetét a 2. és a 3. részben tárgyalom majd.

Amikor a programban bármilyen módosítást végzel a képen, legyen az a metaadatok beállítása (mondjuk, a szerzői jogi információk vagy a kép készítésének körülményei – bővebben a 3. részben) vagy magának a képnek a megváltoztatása (például expozíciókorrekció vagy a kép megvágása), ezek a változtatások valójában csak az Adobe Photoshop Lightroom saját katalógusállományába kerülnek bejegyzésre, az eredeti kép (nevezzük nyersanyagnak) változatlan marad.

A következő képernyőmentés a **Develop** (Kidolgozás) modul bal oldalán található **History** (Történet) panelt mutatja. Ennek segítségével láthatod, hogy pontosan milyen változtatások történtek a fotóval, mire eljutott az aktuális állapotáig. Jelen esetben beállítottam, hogy az új kidolgozási rendszert használjuk, megvágtam, állítottam a görbéken, majd a sötét és világos tónusokon, stb.

۳	History		×
	Black Clipping	+2	40
	Clarity	-24	
	Temperature		
	Clarity		
	Temperature		
	Saturation		
	Vibrance		
	Saturation		
	Vibrance		
	Add Brush Stroke		
	Delete Adjustment		
	Add Brush Stroke		
	Add Brush Stroke		
	Add Brush Stroke		
	Copy	Paste	

Ezeket a bejegyzéseket pontosan úgy kell elképzelni, mint a feliratokat, amelyeket visszavonáskor (**Ctrl+Z**) (Mac: **Command+Z**) láthatunk. A program feljegyzi, hogy végrehajtottunk +1 FE expozíciókorrekciót, vagy állítottunk a kép osztályzatán, esetleg az élesítés sikerült túl erősre, és azt szeretnénk visszavonni.

ADOBE® PHOTOSHOP® LIGHTROOM®

Felmerül a kérdés: ha a Lightroom az eredeti képet nem változtatja meg, akkor mit is látunk a képernyőn? Nos, az Abobe Photoshop Lightroom minden kép aktuális állapotához hozzárendel egy nézőképet. Az esetek nagy részében ezt látjuk. Ha a nézőkép nem lenne elegendő részletezettségű, akkor a Lightroom nekiveselkedik, és kiszámolja a módosításokat, egymás után alkalmazva, és megmutatja neked, hogyan is fest a fotó adott részlete.

Ez a roncsolásmentes szerkesztési mód rendkívül nagy előny, hiszen azt jelenti, hogy – szemben más képszerkesztő programmal – bármikor meggondolhatod magad, és viszszaléphetsz egy tetszőleges előző változathoz, vagy teljesen más beállításokat próbálhatsz ki. Mi több, alkalmassá teszi a Lightroomot arra, hogy gyakorlatilag végtelen számú viszszavonást biztosítson a számunkra! Hátránya viszont, hogy meglehetősen számításigényes, ezért néha kicsit (néha meg egy kicsit többet) várnunk kell az eredményre. Az esetek többségében azonban – hacsak nem roppant lassú a géped – gyakorlatilag azonnal láthatod, hogyan is néz ki a végeredmény.

Gondolom, érdekel, hogy ha nem lehet elmenteni a képet, akkor a végeredmény milyen módon nyerhető ki a programból. Nos, először is, a beépített modulok segítségével bemutatót, nyomatot, fotókönyvet vagy weblapot, illetve az **Export** funkció segítségével rengetegféle formátumú fájlt készíthetsz belőlük. A **Publishing Services** révén arra is lehetőséged van, hogy közösségi oldalakra tedd fel a képeidet, és a legújabb Lightroomban már a videóidat is kezelni tudod. Ezekkel a lehetőségekkel az 5. részben foglalkozom részletesen.

1.4. RAW VAGY JPG?

A fényképezőgépek általában kétféle állományformátumban képesek fotót készíteni: RAW (magyarul nyers) és JPG formátumban. Néhány egyszerűbb gépen nincs lehetőség a RAW formátum kiválasztására, ezek csak JPG-állományokat képesek készíteni. Ne aggódj, az Adobe Photoshop Lightroom mindkét formátumot kezeli, de azért érdemes tudni, melyiket mikor célszerű használni, hogy a folyamat végén a legjobb eredményt kaphasd.

A **RAW** formátum valójában az érzékelőből kiolvasott töltésértékeket tárolja el, mindenféle változtatás és utófeldolgozás nélkül. Vagyis ez pontosan annak a digitális lenyomata, amit a gép látott expozíció közben. Sajnálatos módon ez nem egyetlen egységes formátum, hanem gyártóként és akár fényképezőgép-típusonként változik. Más egy Nikon, és megint más egy Canon gép esetén, de akár még két különböző Canon modell esetén sem egyezik meg feltétlenül.

A **JPG** – szemben a RAW formátummal – egy, a fényképezőgép beépített processzora által már feldolgozott, "végleges" kép, amelyet egy veszteséges eljárással tömörítenek. A veszteséges tömörítés azt jelenti, hogy bár az emberi szem számára az eredmény nagyon hasonlít az eredeti képhez, azt mégsem tudjuk visszaállítani a JPG-állományból.

Ebből ered a JPG formátum legnagyobb hátránya: hogy a módosításokat egy kevésbé jó minőségű képen fogjuk elvégezni. Ez nem túl nagy baj, ha a fényképezőgépbe épített képfeldolgozó egység jól végezte a dolgát, és mi is jó beállításokkal dolgoztunk. Nagyobb gondot jelent viszont, ha egy nem jól exponált vagy, mondjuk, rosszul beállított fehéregyensúllyal készült képpel kell dolgozni. Ilyenkor azok a képrészletek, illetve színinformációk, amelyek az eredeti RAW-fájlban meglennének, már nem találhatók meg teljesen a JPG-állományban, így a végeredményünk is lényegesen rosszabb lehet.

FORMÁTUM	ELŐNYÖK	HÁTRÁNYOK
JPG	A JPG-fájl mérete a tömörítés miatt lényegesen kisebb.	A veszteséges tömörítés minő- ségromlást okoz.
	A kép elkészítésénél a fényké- pezőgép processzora dolgozik helyettünk, elvégzi pl. a zaj- szűrést és az élesítést.	Nem tudjuk felülbírálni a gépbe épített algoritmusokat: pl. hogy milyen fehéregyensúly-értéket válasszon, mekkora élesítést szeretnénk a képen.
	Szabványos, gyakorlatilag min- den eszköz azonnal meg tudja jeleníteni.	Színkomponensenként 256 lé- pésben tárolja az árnyalatokat.
RAW	Veszteségmentes és nagyobb – a kamerától függően általá- ban minimum 4096 lépcsőből álló – színmélység, amely nagyobb teret ad az utó- munkáknak.	Nagyobb fájlméret. Az utómunkák során nekünk kell elvégezni minden felada- tot, beleértve a zajszűrést és az élesítést is.

Összefoglalva: ha nem számít a tárhely (memóriakártya, merevlemez), akkor használjunk RAW formátumot, mert ilyenkor még egy rosszul exponált fotót is nagyobb eséllyel tudunk kijavítani, a RAW-fájlban lévő több információnak köszönhetően. Ha nyaralni megyünk, és több száz képet akarunk készíteni, nyugodtan állítsuk a fényképezőgépet a legnagyobb méretű JPG-fájlra, a végeredményen nem fogunk jelentős különbséget tapasztalni a RAW formátumhoz képest. Igazából egyetlen olyan terület van, ahol a RAW nem vetekedhet a JPG formátummal, és az a sportfotózás. Mivel a JPG mérete kb. tizedrésze a RAW-fájlénak, a lemezre írás is tizedannyi időt igényel, így egy másodperc alatt sokkal több JPG-fotót készíthetünk, mint ahány RAW-t.

DNG

A fent említett problémára – tudniillik, hogy ahány gép, annyi RAW formátum – válaszként fejlesztette ki az Adobe a DNG (digitális negatív) formátumot, amely egységes, és remélhetőleg az idők végezetéig támogatott formátum lesz. Az Adobe Photoshop Lightroom természetesen ismeri ezt a formátumot, és az általa támogatott képeket képes is – akár importálás közben, akár végeredményként exportálva – DNG formátumúra konvertálni.

A **DNG** formátumnak van még egy nagy előnye: nevezetesen az, hogy eltárolhatók benne a Lightroom által végrehajtott módosítások. Így egyrészt megőrzi az eredeti képet, másrészt viszont a benne tárolt módosítások egy másik számítógépen is előhozhatók anélkül, hogy külön másolni, mozgatni kellene a módosításokat tartalmazó állományt. Ehhez persze egy ugyanolyan verziójú Lightroom vagy Camera Raw alkalmazás szükséges, mint a miénk.

A többi fájlformátum esetén (RAW, JPG), ami nem képes erre, egy külön XMP-állományt kell másolni és mozgatni az eredeti fájl mellett, amely a Lightroom által végrehajtott módosításokat tartalmazza.

Melyik DNG?

Régebben egyszerű volt a világ: a DNG minden adatot tartalmazott, amit az eredeti RAWállomány, vagyis ha DNG-vé alakítottad a fotót, megtartottad azokat az előnyöket, amiket a RAW hordoz. Manapság azonban – hogy megbonyolítsa a dolgokat – feltűnt a színen a Lossy DNG (veszteséges DNG) formátum. Ez – a JPG-hez hasonlóan – az emberi érzékelés tulajdonságainak ismeretében átalakítja a fényképet úgy, hogy az ember számára ne (nagyon) térjen el az eredetitől, de a fájlmérete sokkal kisebb legyen. Az algoritmus – főleg a sötét tónusú képek esetén – a JPG-nél kissé jobb minőségű fényképeket eredményez. Ilyen DNG-fájlokat használ a Lightroom Smart Preview (Okos előnézet) funkciója, hogy az eredetihez nagyon hasonló, de jóval kisebb fájlméretű képpel dolgozhass, ha épp úton vagy.

1.5. MI AZ A HISZTOGRAM?

Igyekszem a száraz elméletet minimálisra csökkenteni ebben a könyvben, de egypár dologgal nem árt tisztában lenni, különben megrekedsz az anyukám szintjén. (Biztos vagyok benne, hogy ezt semmiképp sem akarod, és a fogadat összeszorítva átverekszed magad a következő pár oldalon. Bocs, anyu! ⁽²⁰⁾

Akár hiszed, akár nem, a hisztogram a fotós legjobb barátja; ha érted a nyelvét, megmondja, hogy jól exponált-e a fotó, illetve ha nem az, akkor azt is, hogy alul- vagy túlexponáltad-e a fényképet. A hisztogram nem más, mint egy fényességeloszlási görbe. Az x tengelyen (a matekból gyengébbek kedvéért az a vízszintes), a bal oldalon van a fényképezőgép által feldolgozott legsötétebb, a jobb oldalon a legvilágosabb árnyalat, a kettő között pedig a többi. Az, hogy milyen magas púpot látsz egy adott árnyalat felett, azt jelzi, hogy az adott árnyalatból milyen mennyiségű képpont van a képen.

Ami egy fotós számára általában érdekes lehet egy hisztogramon, az a két vége, ugyanis itt láthatod, ha a fotód bebukott vagy kiégett. Ha csak félpúpot látsz baloldalt, sanszos, hogy a kép bebukott, vagyis a fotódat érdemes lenne egy fényértékkel túlexponálni, mert a púp másik felének hiánya azt jelenti, hogy az árnyékokban elvesztek a részletek.

Hasonlóan: félpúp a jobb oldalon a kiégésre figyelmeztet, vagyis nagy valószínűséggel a fotó túl van exponálva. Ha alaposan szemügyre veszed a következő ábrát – amely egy kiégett kép hisztogramját mutatja –, azt is láthatod, hogy a Lightroom előzékenyen jelzi is neked, hogy itt bajok lesznek, mert a csúcsfények részlet nélküliek. Teszi mindezt a jobb oldali kis háromszög kivilágosításával.

Ez mind fotózáskor, mind pedig képfeldolgozáskor hasznos dolog. Ugyanis ha már nem figyeltél oda a kép készítésekor, az utómunkák során, a hisztogramot figyelve javíthatsz a fotón. Arra figyelj, hogy extrém helyzetekben készült képek esetén a hisztogram is "fura" lesz, például egy tűzijáték vagy napfogyatkozás fényképezése esetén. Természetesen – és ezt nagyon vésd az eszedbe – azok a részletek, amelyeket a kamerád nem rögzített, soha nem fognak előjönni, bármilyen kifinomult utómunkaszoftvered is van. Szóval, ami részlet bebukott az exponálásnál, azt bebuktad. (És persze, ami kiégett... azt is bebuktad. ©)

A Lightroomban általában nem ilyen fekete-fehér, hanem színes hisztogramot látsz. Ezen a hisztogramon nemcsak a sötét és a világos képpontok eloszlásgörbéje látható, hanem a szivárvány színeinek megfelelően felbontott spektrumeloszlás görbéje is, színkomponensek szerint. Vagyis külön mutatja neked a vörös, a sárga, a zöld és a kék színkomponenseket is.

ADOBE® PHOTOSHOP® LIGHTROOM®

Szóval, a hisztogram olyasvalami, amivel érdemes kissé szorosabb barátságot kötni, ezért javaslom, hogy a fényképezőgépeden is kapcsold be a hisztogrammegjelenítést, hogy már a fotó elkészültének pillanatában könnyen kiértékelhesd az eredményt. Nem tudod, hogyan kell bekapcsolni? Eljött az idő, hogy áttanulmányozd a kézikönyvet. Nem is gondolnád, milyen kiváló olvasmány. Addig várok...

1.6. SZÍNKEZELÉS

Ha nagyon akarod, ezt a részt akár ki is hagyhatod – de aztán ne sírj nekem, hogy miért lett sárga a nyomatod, vagy miért fakó az internetre publikált képed! Minden a színkezelt munkafolyamat megértésén múlik. Az Adobe Photoshop Lightroom tudtodon kívül biztosítja a legtöbb dolgot, amire csak szükséged lehet, hogy a fényképezőgépből kikerülő képek a folyamat közben a monitorodon, valamint a végeredményként megjelenő képek nyomtatásban, illetve másik képernyőn is a lehető leghasonlóbban nézzenek ki, de pár dolgot neked is tudnod kell.

1. tétel – színterek

Képzeld el az összes, emberi szem által érzékelhető színt. Megvan? Jó. Most készülj fel egy nagyon szomorú hírre: sem a monitorod, sem a nyomtatód nem képes az összes színt megjeleníteni. A monitorod vörös, zöld és kék fényből rakja össze a színeket, a nyomtatód által a papírra fröcskölt tinta pedig csak a sárga, a cián és a bíbor színű fényt veri vissza. Mindkettő más színeket tud visszaadni, és más színek megjelenítésére képtelen. A látható színeknek a megjelenítőeszköz által visszaadható részhalmazát színtérnek hívjuk.

1. színtér – sRGB

A monitorod – hacsak nem egy piszok drága eszközről beszélünk – az sRGB nevű színtér majdnem teljes megjelenítésére képes. Vagyis jó, ha minden, amit monitoron akarsz prezentálni, ebben a színtérben van. (Nem kötelező, de célszerű. Magyarul: ha e-mailben küldesz egy fotót valakinek, vagy egy weboldalon akarod megmutatni a képet, nem árt, ha a végeredményt sRGB színtérbe konvertálod, arról nem is beszélve, hogy a legtöbb fotókidolgozó labor is ezt a színteret tekinti alapértelmezettnek. A Lightroom esetén a színteret az exportáláskor kell beállítani, de erről még bővebben mesélek a munkánk bemutatásáról szóló részben.) Az alábbi ábrán a nagy, patkó alakú, színes részen az emberi szem által érzékelhető színek láthatók, a benne levő háromszög mutatja a monitor által megjeleníteni képes színek halmazát.

Még mielőtt...

2. színtér – a nyomtató színtere

A nyomtatód minden bizonnyal legalább háromféle alapszínből (enciánkék, sárga, püspöklila) keveri ki a különféle színeket. Vannak olyan fotónyomtatók, amelyek a színhelyes(ebb) nyomatok miatt hat- vagy akár még ennél is többféle szín vegyítésével állítják elő a végeredményt. Ezekhez is mind tartozik egy-egy, az eljárásnak megfelelő színtér – vagyis azon színek összessége, amelyeket az eszköz meg tud jeleníteni. Fontos azonban tudni, hogy a nyomtató esetén nemcsak a tinta, hanem természetesen a papír is befolyásolja azokat a színeket, amelyeket a nyomtató megjeleníteni képes.

3. színtér – ProPhoto RGB (egy színtér mind felett)

A ProPhoto színteret kizárólag azért hozták létre, hogy befoglalja azokat a színeket, amelyeket meg lehet jeleníteni egyáltalán (monitoron vagy nyomtatásban). Így ha az egész munkafolyamat alatt ebben a színtérben dolgozol, – bár nem fogod látni – végig az összes szín meglesz, amitől pontosabb eredményt fogsz kapni. Épp ezért az Adobe Photoshop Lightroom az importáláskor minden képet áttesz ProPhoto RGB színtérbe, és a munkafolyamat során végig így dolgozik. Figyeld meg az ábrán, hogy a ProPhoto RGB színteret reprezentáló háromszög mennyivel nagyobb részt fed le az emberi szem által látható színes részből, mint az sRGB.

Most pedig hirtelen átugorjuk a legfontosabb részt, magát a fotózást, és egyből alámerülünk az Adobe Lightroom Classic képkidolgozási képességeibe.

Ne felejtsd el azonban, hogy lehetsz akármekkora sötétkamrabűvész, középszerű fotóból maximum jó fotót lehet varázsolni. Nagyszerű fotóból viszont könnyen lehet zseniálisat.

Nagyon fontos, hogy a fénykép készítése közben figyelj oda a technikai részletekre, mert egy életlen szemet nem fogsz tudni úgy élesíteni, hogy elhiggyem, az a fókuszban volt; vagy ha valami lemaradt a képről, mert rossz képkivágást választottál a fotózáskor, azt már többet semmilyen szoftverrel nem tudod visszaszerelni; és ha egy rész tényleg kiégett vagy bebukott a fotón, oda lehetetlen részleteket visszacsalogatni.

A közeljövőben talán elérhetők lesznek olyan mesterségesintelligencia-alapú szoftverek, amik képesek lesznek ilyen és hasonló dolgokra (élesítés, zajszűrés, okos képkiegészítés), úgy, hogy elemzik a fotó tartalmát, és gyakorlatilag újrarajzolják az egyes képelemeket, de addig is marad nekünk az odafigyelés és a pontos munka fotózáskor. Ha érdekel, hogy milyen lehetőségek rejlenek a mesterséges intelligenciában, a blogomon (*https:// www.fotonlog.hu/mesterseges-intelligencia-a-kepalkotasban/*) találsz egy rövid cikket erről.

A következő oldalakon addig is együtt végigmegyünk jó pár kép kidolgozásán, amelyek során elleshetsz egy rakás trükköt a program használatával kapcsolatban, amit később – ha nem is pontosan ugyanúgy – beépíthetsz a saját fotós munkafolyamatodba. Essünk is neki!

4.1. ESKÜVŐI FOTÓK KIDOLGOZÁSA

Az esküvői (vagy egyéb esemény) fotósoknak, akiknek amellett, hogy sok felvételt kell készíteniük, meglehetősen sokat le is kell szállítaniuk, igen fontos, hogy a leggyorsabban a legjobb eredményt érjék el, hiszen ha egyesével kellene retusálniuk minden képet, soha nem jöhetne a következő megbízás. Szerencsére a Lightroomot pont ilyen feladatokhoz tervezték. Most onnan fogjuk folytatni, ahol a válogatásnál abbahagytuk. *Figyelmeztetlek, hogy ez egy minta-munkafolyamat*, neked nem muszáj (sőt igazából tilos) a következőkben megadott értékekhez, beállításokhoz ragaszkodnod. Minden fotózás (és kép) más és más utómunkát igényel. A következőkben a lényeg a munkafolyamaton és egy-két használható trükkön van, amit te is beépíthetsz a napi rutinodba, még akkor is, ha egyáltalán nem fotózol esküvőn. Ez a folyamat tökéletes lehet akár rendezvény, akár családi fotók kidolgozásához.

1. lépés

Megvannak tehát azok a képek, amelyekben látod a potenciált, hogy egy kis tutujgatással akár jól használhatók is lehetnek. Most, ha nem lenne bekapcsolva a jobb alsó sarokban a szűrősor (vagyis: az van kiírva a legördülőbe, hogy **Filters Off**), kapcsold be, a legördülőtől jobbra található kis kapcsolóikonra kattintva. Ha ez megvan, klikkelj a legördülőre, és válaszd belőle a **Flagged** (Megjelölt) elemet, majd kattints a kis pipás zászlóra. A Lightroom már le is szűrte a fotókat azokra, amelyeket a **P** betűvel megjelöltél a válogatásnál az előző fejezetben.

2. lépés

Most végig kell menni egyesével az összes képen, és elvégezni a következő lépéseket: 1. megvágni és kiegyenesíteni a képeket, ha kell, 2. kijavítani a legfeltűnőbb bőrhibákat, és 3. megnyomni az **U**-t, ha a fotó mégsem olyan jó, mint elsőre gondoltad. Mivel ehhez nem fog kelleni sem a filmcsík, sem a felső sor, nyugodtan tüntesd el: kattints a háromszögre, majd üsd le a **D** billentyűt, mire az első kép – a Develop modulban – ki fogja tölteni a képernyőt.

ADOBE® PHOTOSHOP® LIGHTROOM®

3. lépés

Válaszd ki a vágóeszközt. Ez a kép újrakomponálásért kiált: jobb lenne, ha csak az anyakönyvvezető és az ara látszana rajta, fehér háttéren. Mivel én nagy barátja vagyok a négyzetes képkivágásnak, ezt a fotót most így fogjuk megvágni. Ehhez be kell zárni a panelen található lakatot, ha ki lenne nyitva, majd a mellette levő legördülő menüből az **1×1**-et választani.

4. lépés

Azért, hogy jobban megítélhesd a kompozíciót, üsd le kétszer az **L** billentyűt. Ennek hatására a teljes kezelőfelület eltűnik, hogy ne zavarjon. Ebben az állapotban is működnek a kezelőeszközök, a képet is tudod mozgatni, és a sarkoknál, illetve az oldalak közepénél

Digitális sötétkamra

fogva a vágókeretet is – persze csak úgy, hogy a vágás mindig négyzet alakú marad. Emlékezz a bekapcsolt lakatra. Ha minden okés, üsd le az **Enter**t és az **L** billentyűt, hogy ismét kivilágosodjon a kezelőfelület.

5. lépés

Üsd le a jobbra billentyűt, hogy a Lightroom betöltse a következő képet. Mivel ennek a kompozíciója megfelel az eredeti 2:3 képaránynak, a lakatot bekapcsolva hagyjuk, és az **Original** (Eredeti) pontot választjuk a listából, ha nem az lenne kiválasztva. A vágókeretet az előzőekben leírtakhoz hasonlóan mozgathatod: a sarkokat és a fotó oldalainak közepét az egérrel megfogva és elmozdítva változtathatod meg. Én most a jobb felső sarkot húztam befelé, hogy kicsit feszesebb legyen a kompozíció.

6. lépés

Ha valamelyik képen durva bőrhibát (mondjuk, egy nagyon csúnya pattanást) látsz, vedd elő az eszközök közül a javítóecsetet (a nyíllal ellátott karika), ellenőrizd, hogy **Heal** (Gyó-gyítás) üzemmódban legyen, állítsd a karika méretét a **[** és **]** billentyűkkel vagy az egér görgőjével kicsit nagyobbra, mint a pattanás, majd kattints a pattanásra, és elvileg már el is tűnt. Ha mégsem, akkor kattints a karikára, amiből a nyíl a pattanás feletti területre mutat, és húzd el az egérrel egy olyan területre, amely hasonlít a pattanás körülire. Nem kell nagyon sokat dolgoznod a kérdésen, mivel egyrészt az esküvő elején mindenki ki van sminkelve, másrészt az utómunka további részében úgyis sokat fogjuk lágyítani a képet, szóval, a kisebb problémák alig lesznek láthatók. Leginkább az olyan képek esetén érdemes ezzel foglalkozni, ahol csak a menyasszony vagy csak a vőlegény van a képen, csoport-képek esetén nem.

1. közbevetés

Ha a végére értél, kezdődhet az igazi műsor! Mivel minden képből fogunk egy fekete-fehér és egy színes változatot is csinálni, ezért szükségünk lesz egy virtuális másolatra minden fotóból. Ráadásul nem árt majd, ha könnyen ki tudod választani az összes színes, valamint az összes feketefehér fotót, ezért most menj vissza a Library modulba, és válaszd ki a menüből a **Metadata** > **Color Label Set > Edit** menüpontot, és a megjelenő ablakban írd át a **Green** szöveget Színesre, a **Yellow**-t pedig Fekete fehérre. Most nyisd meg a Preset utáni legördülő listát, és válaszd ki a **Save Current Settings as New Preset** (A jelenlegi értékek mentése új beállításként) elemet, majd adj neki egy nevet (legyen most ez: Esküvő), nyomd meg a **Create** gombot, végül pedig kattints a **Change** (Változtatás) gombra.

Digitális sötétkamra

2. közbevetés

Ezt persze nem kell mindig elvégezned, csak a legelső esetben. Később, amikor egy másik esküvőt retusálsz, már csak ki kell kiválasztanod a beállítást a Library modul **Metadata > Color Label Set** menüpontjából.

7. lépés

Szóval, ott tartottunk, hogy készítenünk kell az összes fotóról egy-egy virtuális másolatot. Nyomd le a **G** billentyűt, ami a Library modul rácsnézetébe visz, majd itt a **Ctrl+A**-val (Mac: **Command+A**) jelöld ki az összes képet (ami jelen esetben az összes, zászlóval